

דברי חיזוק ומוסר מלוקטים משיעוריו של מורנו ורבנו בניהו שמואלי שליט"א לפרשת

במדבר/חג 'שבועות'

כאמ' ראויים לקבלת התורה - כולנו מכינים את עצמנו לקראת היום הגדול, יום 'חג השבועות', יום 'מתן תורה'. והמטרה היא, שנהיה פלים ראויים לקבלת התורה, ושיהיו לנו מידות טובות. איך כתוב- 'דרך ארץ קדמה לתורה'. רש"י אומר על הפס' 'בראשית ברא אלוהים'- אמר רבי יצחק, לא היה צריך להתחיל את התורה אלא 'מהחודש הזה לכם ראש חודשים' שזה המצווה הראשונה, והעיקר הרי זה המצווה. ולמה התחיל מ'בראשית'?, להגיד לך ש'דרך ארץ קדמה לתורה', שאדם צריך להיות בית קיבול לקבלת התורה, בשביל שנזכה לאור הזה הגדול של התורה. וספר 'בראשית' נקרא 'ספר דרך ארץ', ושם מלמדים אותנו אבות העולם איך להתנהג ואיך ללכת בדרך השם ומלמדים אותנו 'כח מעשיו הגיד לעמו'. שואל רבי חיים ויטל בספר 'שערי קדושה'- באמת למה התורה לא מצווה אותנו על המידות?, למשל התורה הייתה צריכה לצוות לאדם שלא יתגאה, שלא יכעס. הלא לכעוס זה עוון 'כעובד עבודה זרה', ואומר רבנו האר"י, שבאותו רגע שאדם כועס, מוציאים לו את הנשמה שלו ומחליפים לו הנשמה בנשמה 'גרועה ביותר'. וכתוב ב'זוהר' שאסור להסתכל בפני אדם שכועס. כל כך זה חמור. אומר מהר"ח-ו-ה'מידות' זה 'הקלף' של התורה, והמצוות זה האותיות שכתובות על הקלף. אם אדם יש לו מידות טובות, אז התורה נחקקת בו ונכתבת בו, כי ה'מידות' הרי זה הקלף. אם יש בו מידות טובות, נחקקים בו האותיות ויכול לקיים אותם. אבל מי שאין לו את ה'מידות' כלומר את 'הקלף', זה כמו 'אותיות פורחות באוויר'. אומנם זה לא מצוות עשה דאורייתא כל עניין ה'מידות', אבל זה הקלף שעליו כותבים את 'התורה', ובלי זה הכל פורח.. התשתית בשבילנו כדי שנזכה לתורה ונתרומם יותר ויותר, זה המידות הטובות. ואחר כך התורה תשָׁרָה בנו. איך אנחנו אומרים? '**לעולם יהיה אדם ירא שמים**'. דורשים רבותינו- לעולם יהיה '**אדם**'. כלומר, קודם כל תהיה בן אדם בעל 'צ'לם אלוהים' ותתנהג במידות טובות, 'מה הוא רחום, אף אתה רחום. מה הוא חנון, אף אתה חנון, מה הוא גומל חסדים גם אתה תגמול חסד. אדם שרוצה לזכות 'לתורה', צריך דבר ראשון 'מידות טובות'.

לכן עכשיו בימים הללו אדם שרוצה לזכות לפתרה של תורה, צריך להכין את עצמו במידות טובות, תשובה, יראת שמיים. ואז התורה תיכנס בו ברמ"ח איבריו ושס"ה גידיו. כי לפעמים יכול להיכנס מצד אחד ויוצא מצד שני, והוא שוכח את הלימוד. ולכן צריך מידות טובות.

מלבד זה יש עוד הקדמה 'לתורה'. בשביל 'תורה' צריך '**קדושה**'. לפני אותיות 'תורה' יש אותיות 'קדושה'- לפני ת' יש אות ש' של 'קדושה'. לפני ו' יש ה'. לפני ר' יש ק'. ולפני ה' יש ד'. ויוצא אותיות 'קדושה'. אם אדם רוצה לזכות 'לתורה', צריך 'קדושה'. ומה זה קדושה? 'קדושים תהיו', פרושים תהיו, קָדַשׁ עצמך במותר לך. וזה הקדמה לאדם איך שהוא ילמד תורה. אדם מקדש עצמו במה שמותר לו ולא יהיה 'נבל ברשות התורה'. למשל, מותר לאכול בשר. אז מה? יכול אדם כל היום לאכול בשר? יגידו לו 'מה אתה עושה?' אומר להם 'מה אכפת לכם? זה בשר גלאט כשר' וזה מצוין. לא!, צריך להתקדש. מותר לאכול, אבל לא כל הזמן לאכול. ב'שבת' תאכל.

בנוסף, התורה 'מיישרת' אותנו, ו'המאור שבה מחזירו למוטב'. ולכן 'אדם לעמל יולד', לעמול בתורה ולהתייגע בה, ואז זוכה שהתורה תתקיים בו. ועכשיו זה הזמן, שלפני 'קבלת התורה', כל שנה ושנה מתעורר אותו 'אור גדול' של 'קבלת התורה', של היכולת לזכות לפתרה של תורה. ובכל זה אנחנו יכולים לזכות. ועכשיו נתחיל לעשות הכנות ונכין את עצמנו בחשק גדול לאור הגדול של התורה. כי בלי זה אדם לא יכול לזכות לאור הגדול של התורה. איזו מתנה נתן לנו הקדוש ברוך הוא. כשאוהבים את התורה ואוהבים את הקדוש ברוך הוא, אזי 'נִזְכָּה'. ואין בעולם דבר יותר טוב מלימוד תורה ושאדם שיזכה לפתרה תורה.

תורה תמימה - התורה נקראת 'תמימה'- 'תורת השם תמימה'. מתי היא נקראת תמימה? כשאדם לומד כל פרד"ס התורה- פֶּשֶׁט, רִמְז, דֶּרֶשׁ, סוּד. ואדם שהוא באמת לומד ומכין את עצמו וזוכה לך, יֵדַע לו ש'השכינה' מדברת מגרונה והקב"ה איתו, וכל מה שהוא מוציא מהפה, הוא יודע מה שהוא אומר. ובאמת כששואלים את ה'חכם' איך לעשות ומה לעשות, אז עצם זה שהוא כל הזמן עוסק בתורה, זה מקנה לו 'דעת ישראל' ויש לו 'סייעתא דשמיא', ואז הוא אומר לאדם מה לעשות.

אחד מגדולי הרבנים היה רבי יהושע לייב דיסקין שהיה הרב של ירושלים והיה תלמיד חכם גדול שאין כמותו. אומרים שאם היית מביא לו מכתב, הוא היה קורא אותו 'ברגע' והוא יכול להגיד לך כמה אותיות יש במכתב. הוא רואה 'עץ', ואם תשאל אותו 'כמה עלים יש בעץ הזה?', הוא אומר לך.. כ"כ היה מבריק. וכל זה מכוח ההתמדה והלימוד והחשק של התורה.

גבירה אחת גדולה ממשפחת 'בנבניסטי' יושבה בחדר ההמתנה בביה"ח ב'אנגליה', והייתה בוכה בשביל בעלה הישיש שצריך לעבור ניתוח. כשהלכה לר' יהושע לייב דיסקין להתייעץ עמו בנושא, הוא אמר לה לא לעשות את הניתוח כי הכל יסתדר לבד והוא יאריך ימים, בעוד כל הרופאים פה אחד אמרו לנתח. לבסוף הילדים החליטו כן לעשות, ובעלה עכשיו בחדר ניתוחים. והייתה בוכה כי לא שמעה לגדול התורה, והיא גם לא יודעת מה יהיה עכשיו עם בעלה? אחרי המתנה ארוכה, יצא הרופא וכולם היו במתח גדול. אמר להם 'אחרי שראיתי שוב את הצילומים ואחרי שיקול דעת נוסף, נראה שלא כדאי לעשות את הניתוח.. החלטתי שלא לנתח, כי המצב הפיזי ירוד, והניתוח רק יקצר לו את החיים'. ראה הרופא שהמשפחה כולם המומים. שאל את האישה מה העניין?, ענה לה 'אתה אמרת בדיוק כמו הרב דיסקין שאמר לא לעשות את הניתוח. עכשיו אני ממחרת ללכת לרב שהוא רבה של בריסק לפני שיצא לדרכו ל"ם'. לקחה את בעלה איתה בעגלה. הוציאה גביע מכסף מעוטר ביהלומים יקרים מאד ובפנים שמו מרגליות, ואת כל זה נתנו לרב. אמר הרב 'אני לא מקבל את הכסף. אני לא לוקח כסף עבור דברים כגון אלו. אף פעם לא לקחתי ולעולם לא אקח'. פנה הרב לבעל ואמר 'אל תדאג. אתה תיסע לשלום ויהיה לך רפואה שלימה, והכל יסתדר'. ראה הרב שהם בוכים בגלל שהוא לא לוקח את הכסף, ואמר להם 'אל תדאגו, עוד יגיע היום שאני אבקש מכם כסף לצדקה, אך על דבר כזה אני לא לוקח כסף'. אחרי חצי שנה שיגר הרב מכתב למשפחת בנבניסטי ואמר להם שהבן שלהם יוחנן רוצה לפתוח בית ספר חילוני ב'חברון'. ביקש שישפיעו עליו לא לעשות זאת. הזוג הזה שהיו גרים ב'הודו' יצרו קשר עם בנם והזכירו לו איך הרב הבטיח אריכות ימים לאבא של המשפחה וזה התקיים. ואכן, הבן נמנע מלפתוח את בית הספר. ובמקום זה הרב דיסקין שנהיה בינתיים רבה של י"ם, פתח ישיבה ב'חברון' בתמיכתם הכספית של משפחת בנבניסטי.

מ' פולדס מתאמת לזכרה - הרמב"ם כותב שעיקר לימוד התורה זה בלילה. לנצי"ב הייתה איזו בעיה עם אתרוגים והוא כל הלילה ישב על זה. הוא רצה לדעת מה הבן שלו יאמר בנושא. כשהגיע שעה ארבע בבוקר, אמר 'תקראו לבן שלי'. הגיע מיד הבן שלו ואמר לאבא 'לפני שאני אדבר בדברי תורה, אני קודם אברך 'ברכות התורה'. בָּרַךְ והנצי"ב מוולוז'ין התחיל לבכות. אומר 'אבא למה אתה בוכה?'. ענה 'לא האמנתי שהבן שלי עד 4 בבוקר עוד לא בירך ברכות התורה. איך אתה ישן? אדם שרוצה לזכות בתורה הוא יכול לישון?' הוא לא הבין איך זה יכול להיות.

ב'אבות' פרק ו' כתוב- אמר רבי יהושע בן לוי, בכל יום ויום בת קול יוצאת מהר חורב ואומרת 'אוי להם לבריות מעלבונה של תורה'. כל מי שאין עוסק בתורה 'תדיר' נקרא 'נזוף', 'נזם זהב באף חזיר אישה יפה וסרת טעם', 'והלוחות מעשה אלוהים המה, והמכתב מכתב אלוהים, חרות על הלוחות', אל תקרי 'פירות' אלא 'פירות'. התורה ניתנה לנו בהר 'חורב', ושם כולם נשבעו לעסוק בתורה יומם ולילה. אם עוזבים את התורה והיא יושבת בקרן זוית, היא זועקת. כמו שנזם הזהב הוא בעצמו דבר חשוב, אך בהיותו באף של החזיר זה מאוס, אותו דבר ה'אישה יפה' אך סרת טעם. כלומר, ה'נשמה' של האדם, במקום שישים אותה בתורה, שם אותה בתוך הלכלוך בכל מיני מקומות לא טובים. היום יש חושך גדול. מצד אחד ברוך השם יש אור ויש הרבה תורה, אבל מיליונים של ילדים לא יודעים מה זה 'שמע ישראל', וזו בעיה גדולה. צריך לדעת שהצרות לא שולטות על מי שעוסק בתורה, ומי שעוסק בתורה, זוכה.

אדם יכול הרבה פעמים להציל את החיים שלו ברגע אחד. אתם יודעים, בכל יום שאדם קם בבוקר, היה אומר הרב הקדוש מרופשיץ', שכל יום צריך להגיד 'בואו נקבל פניו של האורח הגדול שבא אלינו היום לראשונה. אתם יודעים מי זה האורח? זה 'היום הזה'. לא היה ולא יהיה יותר טוב מהיום הזה. יום אחד שאדם זוכה בו לתורה ולמעשים טובים, יישאר בידו. אם לא, אז הכל הלך.

אדם אחד רצה לעבור בנהר. חשב האיש שבמקום שביא ספינה מיוחדת, הוא היה אדם עשיר והיו לו הרבה מטבעות, וחשב לזרוק אותן לנהר, וזה ישמש לו כגשר. בסוף זרק את כל המטבעות ונשארה לו מטבע אחת, וחשב שזה כבר לא יעזור אם יזרוק גם אותה. לבסוף לקח ספינה ושילם על הנסיעה לצד השני עם המטבע שנשארה לו, וניצל. כך גם אדם שרואה שאיבד את הכל, ונשארה לו מטבע אחת, לא יתייאש, גם אם איבד את כל ימיו ושנותיו על שטויות והבלים, אדרבא, יִנָּצַל את מה שנשאר ללימוד תורה.

אדם אומר שאין לו פרנסה וחסר לו. אומר על כך '**אור החיים הקדוש**', שזה בגלל שאין לו תורה. 'אם אין קמח', אין לך פרנסה, סימן שאין לך תורה. ההמשך של דברי חז"ל הוא- 'אם אין תורה, אין קמח'. אם כן, מי קודם למי, התורה או הקמח? שאל את זה הרב 'דברי ישראל', והוא עונה, שכל אדם לפי דרגתו. המון העם, ישכימו בבוקר ויאמרו תחילה 'אם אין קמח, אין תורה', תחילה נפנה לעסקינו ונמלא אסמנו בקמח, ואח"כ נעסוק בתורה. אך עובדי השם בתחילה יאמרו 'אם אין תורה, אין קמח', ובתחילה ילכו לעסוק בתורה.

היה יהודי אחד היה קובע עתים לתורה חוק ולא יעבור, והיה הולך ל'דף יומי' אצל חכם אחד ולא עוזב את הלימוד. יום אחד הייתה חתונה של אחיו בעיר רחוקה, ואם הוא לא ילך לחתונה של אחיו שמחתן את בנו, יהיה ריב ביניהם. בא למגיד השיעור ואמר לו את הבעיה. אמר לו המגיד שיעור, שיש לו את השיעור הזה מוקלט מפעמים קודמות שהוא מסר את השיעור, והציע לו ללמוד את הדף בדרך תוך כדי נסיעה, וישמע כמה פעמים, וכך הלימוד ייכנס לו לראש, ואח"כ ילמד את הדף כשהיה לו פנאי. בצהריים עלה לרכב עם אשתו והילדים ושם את הקלטת נסע. לפניו נסעה משאית שזחלה לאט, ועוד מעט האיש מאחר לחתונה. הוא לא יכל לעקוף את המשאית כי היה 'פס לבן', והיצר הרע אמר לו לעקוף, ואכן הוא התחיל לעקוף, ופתאום הוא שומע 'פִּירְנָה' של משטרה, ומיד האט וחזר למקומו הקודם. פתאום הוא רואה משאית ממולו בנתיב הנגדי שנסעה במהירות אדירה, ואם הוא היה ממשיך לעקוף, כל מי שהיה ברכב היה עלול למות. ה'סירינה' שמאחוריו הצילה אותו. וכך הוא הגיע לחתונה ושימח את אחיו. לאחר מכן כשחזר הביתה ורצה לחזור על השיעור עוד הפעם, הוא שומע את השיעור והנה הוא שומע שוב פעם את ה'סירינה' באותן המלים ב'דף יומי' כמו ששמע בדרך הלוך. הסתכל לאחוריו ואין שום משטרה. התברר, שה'סירינה' הייתה לפני שבע שנים כאשר הוקלט השיעור הזה ובחוץ הייתה איזו בעיה והייתה שם משטרה. בזכות זה הוא ומשפחתו ניצלו. בזכות שלא ביטל את השיעור, ניצל. כשהאדם משתדל, משמים מצילים אותו.

כתוב ב'תהילים'- '**חישבתי דרכי ואשיב רגליי אל עדותיך**'. היה דוד חושב לעשות את העניינים שלו ואומר 'היום אני הולך לבית המדרש, עכשיו אני הולך לדון' וכו', וכל דבר שהוא היה הולך לעשות, היה חושב לפני כן על כך, והרגליים שלו היו מוליכות אותו לבד. מרוב החפץ, הרצון והרגילות, הרגליים היו מוליכות אותו לבד.

רבי אריה לויין למד תורה אצל אחד הגאונים הגדולים ב'שיבת קמניץ' ראש הישיבה- ר' ברוך בעאר שאין כמותו והיה משהו אדיר. יום אחד ישבו כל גדולי עולם ודנו באיזו שאלה. זה שואל וזה משיב... בסוף אמרו 'נשאל את ר' ברוך בעאר'. שאלו אותו ועל המקום השיב להם תשובה ונהנו מאוד מהגאונות שלו. לפתע אמר להם 'עצרו, אני חוזר ב'. זה לא נכון. עד שאני לא אעמול על זה לילה שלם אני לא שלם עם התשובה שהשבתי. נכון שקיבלתי מתנה מהשם והשבתי לכם על המקום את התשובה, אבל אני רוצה שזה יבוא לי על ידי עמל'. ככה מספר הרב אריה לויין. ואכן, כל הלילה עמל ואמר 'עכשיו אני שמח והתשובה שהשבתי לכם זה אמת'. על זה כתוב 'יגעת ומצאת, תאמין. אבל, מצאת ולא יגעת, אל תאמין'.

הרב שך כשעשה 'בר מצווה', הוא לא רצה ללכת לבית שום אופן. אמר 'אני מקבל עלי היום עול מצוות ולכן צריך ללמוד יותר'. מרוב אהבת התורה אמר 'לא רוצה ללכת לבית. מה, אני אהיה עם הארץ? אני לא הולך לבית. צריך לקבל עצמי בעיקר ללמוד יותר ביתר שאת וביתר עוז'. איזה אהבת תורה ואיזה חשק לתורה. הם היו עמלים בתורה ושוכחים איפה הם הולכים. הרב שך יום אחד מגיע עם איזה עם איזה ילד קטן ל לישיבת פונוביז'. אומרים לו 'מה זה?' אמר 'לא יודע'. התברר שהוא העביר אותו את הילד את הכביש והראש שלו בתורה, ואז הוא לקח אותו איתו לישיבה בלי להרגיש בכך.

רבי עזרא עטיה היה גר על יד הישיבה ('פורת יוסף'). אך לפעמים היית רואה אותו עובר פה ליד 'רחביה'. כשהיית שואל אותו 'כבוד הרב, איפה כבודו הולך?', אני אקח את כבודו'. אמר 'הולך לבית. יצאתי מהישיבה ואני הולך לבית'. איזה בית??, הראש שלו בתוך התורה, שקוע בתורה ויש לו חשק על התורה בצורה לא רגילה.

מחשבות על מציאות - רבנו הארי ז"ל כשהיה נותן צדקה, היה עושה זאת בשמחה ובטוב לב וביד פשוטה. ולפעמים לא היה מסתכל אם נשאר בידו עם לאו, וכל מה שהיה יכול לתת היה נותן. אומר המהרח"ו- 'אמר מורי, שכל המצוות שאדם עושה נרשמים ומאירים לו במצח. יש כ"ב אותיות בתורה, והם נרשמים ומאירים במצחו כשאדם עושה מצווה, מאיר במצח האות של אותה מצווה איך שהיא מתחילה. תפילין- ת'. כשבאה המצווה הבאה שאדם עושה, מאיר לו במצח האות הבאה, ואותה האות של המצווה הקודמת נכנסת בפנים. וכל פעם זה מתחלף. אבל מצוות 'צדקה', האות שלה לא מתחלפת במשך שבוע. אומר רבנו הארי" שזה נשאר ומאיר במצח שלו. לכן כתוב- 'וצדקתו עומדת לעד'. האדמו"ר מסאטמר, השם חנן אותו בממון רב, והוא היה בעל צדקה גדול. וחוץ ממה שהיה אדמו"ר גדול גם היה גאון גדול. כשהספיד אותו הרב שך אמר- שיהודי אחד נכנס לאדמו"ר והתאונן שהמצב שלו מאוד קשה ואין לו מה להאכיל את האישה והילדים שלו. יש לו עשרה ילדים ואין לו מה להאכיל אותם, ואשתו חולה מאוד, והילדים חולים, והתרופות עולות הרבה כסף. ואחד לא מרגיש טוב במוח, והשני חולה לב... הרב שמע אותו והוציא 'חבילות' ואמר לו 'תיקח ותהיה שמח', והבן אדם יצא כל עוד נפשו בו. רץ הגבאי ואמר 'כבוד הרב, זה שקר! הוא בריא, הוא לא עני, אשתו בריאה, והילדים בריאים, ואין להם שום בעיה'. אמר האדמו"ר 'אה, ברוך השם הם בריאים, והם שלמים, חסדי השם... נו, זה הכי טוב..!'

אדם אף פעם לא מפסיד ממה שהוא עושה חסד ועושה צדקה. הרבנית בת שבע קנייבסקי סיפרה איך שאימא שלה ניצלה. האימא שלה היא הבת של רבי אריה לויין ואשתו של הרב אלישיב. קראו לה שיינ'ה חיה. ואיך היא ניצלה? האימא שלה שהיא הרבנית של הרב אריה לויין היה שמה 'חנה'. והיא יצאה לקנות משהו בשוק 'מחנה יהודה' שהיו גרים על ידו. לפתע בא איזה עני אחד ואמר לה 'תשמעי, אני חייב לשתות מים. לא יכול להמתין'. היא אמרה 'אני אלך לשוק אני ממחרת, והילדה שלי בבית'. אך מיד התעשתה ואמרה 'לא. קודם כל זה העני שרוצה מים. אני אכנס מיד לבית'. נכנסה לבית והיה להם בזמנם חבית של מים ושם היה כל המים שלהם שהיו משתמשים בו, כי לא היו אז ברזים. עלתה לחבית ואת מי היא רואה בפנים? הבת שלה הייתה בפנים. טיפסה ונפלה בתוך המים. ומי זאת הבת הזאת? שיינ'ה חיה שלימים נהייתה אשתו של הרב אלישיב. היא רצה מיד עם התינוקת בידה לתת לעני את המים כדי שישתה, אך היא לא מוצאת אף אחד... מה שעשתה וחטיפשה, לא מצאה. אין זה כי אם בא מן השמיים אליה הנביא להציל את שיינ'ה חיה. כשהיא רצה בחזרה לבית לעשות חסד, היא לא תיארה לעצמה שבחסד הזה מצילה את הבת שלה. פלא פלאות.

מחשבות על הפסח מאיר שמואל'ל שליט"א ב'צפת ה-11 חודש סיון תשס"א - כדי לדבר

על אבא צריך סייעתא דשמיא מיוחדת. יש הרבה אנשים שנפטרים ואתה מחפש משהו עליהם ומוצא מידה פה ומידה שם. אני בדקתי את מור אבי, ואין מידה שלא הייתה בו. במהלך השבעה לקחתי ספר ריק והתחלתי לכתוב עליו דברים, ואיפה שלא נגעתי, יש בו בלי סוף דברים. 'כל המידות יש בו- איש האשכולות', איש שהכל בו. אני האח הקטן מאחי הגדולים, אבל בעשרות שנים שישבתי פה וישבנו בשבתות וימי שישי, ובהתחלה כשהוא הקים את הישיבה, אז הייתי הרבה בא לפה, הולך איתו ומלווה אותו שבתות, והוא היה מדבר איתי הרבה. כשהיינו יוצאים מהישיבה היה מדבר איתי בלי סוף. וכמה שאולי אני קצת מבין וקצת חכם, כשאבא נפטר, הבנו שאנחנו לא יודעים עליו כלום. כמה שהתפילות שלו התקבלו בשמיים, אני חושב שאחד התפילות שלו הכי גדולות היה שלא ידעו מי הוא. אם נגיד 'הסתרה שבתוך ההסתרה', אז אבא היה בהרבה יותר מ'הסתרה שבתוך ההסתרה' ואי אפשר היה לזהות אותו. אדם כמוני שרואה 'גשמי', לא יכול לזהות אותו. מי תיאר לעצמו שאבא הרבה פעמים היה נכנס והוא היה קצת צוחק ומחייך, משהו חשב שאבא אולי יצא לפני שעה ב'קפיצת הדרך' למקומות הקדושים בצפון והסתובב בכמה מקומות, ואולי חצי שעה היה בצפון בכמה מקומות. ובתוך כמה דקות מהרשב"י, אבא עושה 'קפיצת הדרך' והוא פה בישיבה, והוא נכנס עם שק, ואתה חושב שהוא בא מהשוק, ואתה חושב שזה עוד איזה יהודי, עוד ראש ישיבה של 'מקובלים', עוד זקן המקובלים. מי תיאר לעצמו שהבן אדם שיושב על ידך קורא אותך כמו 'רנטגן' מהתחלה ועד הסוף והוא יודע הכל, אך מראה לך שהוא לא מבין, ואומר 'אני צריך להתייעץ איתך, אני צריך לשאול אותך איך לעשות כך וכך', והיה מחשיב את עצמו קטן. והכל בענווה, הלך וישב בצד, והעיקר שה'זרקורים' לא יהיו עליו. עשרות שנים הוא ישב, ואף אחד לא תיאר לעצמו מי יושב פה. יש צדיק שבאים אליו ומברך אותו והולכים המחלות, הולכים הצרות, הולכים הבעיות. ויש צדיק שתופס את כל העולם. הוא לא עוזר רק באופן 'פרטי', אלא הוא 'צדיק יסוד עולם'. לפני עשרות שנים כשהלכתי איתו בדרך, אז הוא אמר לי לפתע 'אתה יודע, הרב עמר אמר לי שעוד חצי שנה יבוא נגיף כזה וכזה והרב עמר עושה תפילות'. היה אז את

מחלת ה'חזרת' שהצוואר היה מתנפח. וצריך עכשיו להתחיל להתפלל על עוד חצי שנה שהוא אומר שיבוא הנגיף. לא הייתי מבין מה הוא מדבר על עוד חצי שנה. פעם אחרת הוא אמר לי בדרך 'אתה יודע שאיזה איש עסקים אמר לי שעוד חצי שנה כל הדולר נופל. ומי שיש לו דולרים שימכור'. אחרי חצי שנה היה מפלול של כל הבורסות. ב-תשמ"ט, תש"נ הייתי יושב ולומד קצת הלכה והייתי חוזר על הלימוד, ואז כל יום אבא היה בא ופותח את ה'היכל', וזה היה כשסדאם חוסיין התחיל לאיים על ישראל, והיה זה חצי שנה לפני המלחמה. אז הוא אמר 'צריך הרבה תפילות'. ואני הייתי יושב ולומד ולא הייתי משתתף איתו בתפילה, אלא הייתי לומד ואומר בלב 'מה הוא עושה? על מה התפילות? ולא הייתי מבין למה הוא עושה תפילות. וגם אם זה יהיה, מעכשיו חצי שנה לפני צריך תפילות?' הוא היה רואה את הכל כבר לפני כן, והוא מיתק לנו את כל הדינים.

גיס, הייתה לו אזרחות של חוץ לארץ וזה היה בזמן 'מלחמת המפרץ', והוא אמר לאבא 'אולי אני אלך, ואבוא אחרי המלחמה?', ואז הוא אמר לו 'שמעתי את הרב סופר אומר שלא יקרה כלום מהפצצות ואפשר להישאר פה. אז תישאר, לא צריך לנסוע. הכל בסדר'. אחר כך הייתה לו חתונה לגיס והוא טס לארצות הברית והוא אמר לאבא שלי בטלפון 'אולי אני לא אחזור? הרי יש מלחמה' אמר לו 'עכשיו הרב עמר אמר לי שאפשר לחזור כי לא יקרה כלום, ואתה יכול לחזור'. ואני כמובן בהתחלה לא קלטתי. כמה שידעתי שאבא שלי הוא צדיק יסוד עולם וזה פשוט, אבל לא ידענו מי הוא. הוא ידע להסתיר את עצמו מכולם. לקראת שנת תש"ס זה היה בחודש 'אלול', אז הרב בניהו היה עוסק בענייני הישיבה, ואחי הגדול שמואל גם לא היה לו זמן, אז ההתעסקות עם האתרוגים היה נופל עליי. אז היו קונים אתרוגים וקוטפים את האתרוגים, והייתי יושב בחנות ב'אלול' ובמקום ללכת ל'סליחות' הייתי יושב עד אחד שתיים בלילה ומנקה את האתרוגים וממין אותם, עושה מעשרות, וכל מה שצריך. וכשהייתי יורד מהחנות ועברתי פה בישיבה, אני רואה אותו והוא אומר לי 'בוא, בוא. יש זקן אחד מעבר לשוק שאמר לי ששנה הבאה אחרי 'ראש השנה' ייפתח 'אינטיפדה' גדולה. בהתחלה לא קלטתי מה הוא אומר לי על זקן אחד שאמר לו כך. הוא לא נתן להבין כלום. אז באמת התחילו שמונה שנים של 'אינטיפדה' קשה.

וכשאחי הגדול התפלל בבוקר בשבת ופותחים את ההיכל ועושים 'מי שברך' ורוצים להוציא 'ספר תורה', חצי שעה עצר את כולנו ועשה תפילות ואני הייתי צריך לקרוא מה שאמר לי לקרוא, וחצי שעה כולם מתעכבים. אבא אומר, אז כולם מכבדים ועושים תפילה. אחרי מנחה של 'שבת' כולם הולכים לבית, ואומר לי 'תישאר איתי פה ותשאר לי מניין, בוא עכשיו נעשה 'הקפות' ו'שבע כורתי ברית', ועכשיו תפתח את ההיכל. ומתחילים לקרוא חצי שעה. היו שבתות שאני הייתי מחכה שיעשה את התפילות האלה ב'פתיחת ההיכל' בשחרית ואחרי מנחה, והיה אומר 'לא צריך'. ועקבתי אחריו, וכל שבת שלא היה תפילות, לא היה פיגוע אחד. וכל פעם שהוא הכביד עלינו כביכול לעשות עוד ולקרוא עוד זה היה השבוע הכי קשה שהיה מלא בפיגועים.

בזמנו גם לא היה גשם, והייתי אומר 'אבא, תתפלל שיהיה גשם'. היה אומר 'אני אתפלל שי'רד גשם?', אני מתפלל שלא י'רד דם', ככה הוא אומר לי.

היה פה ילד יתום אחד שהיה מלווה את מור אבי, והיה לו 'בר מצווה'. אמרתי לאבא 'אבא, תבוא אני אקח אותך במונית ונלך לבר מצווה', היה זה יום שני. אומר לי 'אני לא יכול'. אמרתי 'אבא הוא בא ומתפלל איתנו והוא ילד יתום. תבוא תשמח אותו'. אומר לי 'אני לא בא. יום שני לא בא'. אמרתי 'למה?', אמר 'לא יודע אם אפשר להגיע ביום שני'. אמרתי לו 'מה הבעיה?', אני לוקח אותך במונית ומחזיר אותך. וביום שני מצאו מכונית תופת בכניסה ל'מאה שערים', כמו משאית עם 100, 200 קילו חומר נפץ ובלוני גז. סגרו את כל ירושלים בגלל זה, ואין מוניות ואין כלום... אז אבא אמר שיום שני אי אפשר ללכת. ממש היה רואה את הכל.

יום אחד הוא בא לאחי בבוקר ואומר לו 'אני רוצה שעכשיו תעשה תפילה'. אומר לו 'תשמע, יש אברכים וביטול תורה. בצהריים אני אעשה לך תפילה'. אומר לו 'אבל זה יהיה מאוחר'. עכשיו אני צריך תפילה. אחי מכבד את אבא ועשו תפילה עם האברכים. אבא ביקש תפילה ועשו תפילה. הגיעה מכונית תופת בצהריים ובאה להיכנס לשוק ולא יכולה. המחבל עשה סיבוב וירד לרחוב השומרון והתפוצץ שמה, ונהרגה הבת של חבר הכנסת יצחק לוי שהיא ברחה מ'השומרון' ובאה ל'ים' ואמרה 'פה אין פיגועים ואני אנצל', והגיעה לרחוב ה'שומרון', והיא היחידה שנהרגה. ואז אבא בא לאחי ואומר לו 'ראית?', בתפילה שלך שעשית, הצלת את ה'שוק'.

בדיוק אישתו של מישוה שהיה תורם לשישיבה הייתה כאן ורצתה ללכת לבית. אמר לו אבא לגבאי 'תשאר אותה בחוץ ואל תיתן לה ללכת'. היא מחכה שעה ושעתיים ושואלת 'אני יכולה ללכת?', עונים לה 'לא יכולה ללכת'. יש לה בית ועניינים ואומרים לה 'חכי בחוץ'. אבא קרא לגבאי ואומר לו 'תגיד לה שעכשיו יכולה ללכת'. שאל 'למה עד עכשיו?', אמר 'חכייתי עד שיהיה הפיגוע'. יש פיגוע, ולא רציתי שהיא תלך בפיגוע'.

כשהתחתנתי והיו לי ילדים קטנים, קצת היו חולים לפעמים, ואימא זיכרונה לברכה שואלת ואני אומר לה 'זה חולה וזה חולה'. ואז הוא תופס אותי פה במרפסת ואומר 'תגיד לי, כשילדים חולים למה אתה לא מספר לי?', אמרתי לעצמי למה אני אספר לו ואצער אותו. אבל עכשיו אמרתי לעצמי 'כבד את אביך ואת אימך' ואני חייב להגיד. ראיתי אותו במרפסת ואני אומר לו 'הילד חולה'. 'מה השם שלו?', אמרתי לו, והוא עמד במרפסת דקה שתיים ואומר לי 'הכל בסדר, תמשיך..'. הוא היה מתפלל עלינו ב'מחשבה'.

כשהבאתי אליו את אחד השכנים, אז אבא לא ראה אותו כי עמד מאחורי. רשמתי את הפתק והגשתי לו. אמר 'אסור לברך אותו..'. הוא לא ראה אותו כי עמד מאחורי. שאלתי 'למה אסור לברך אותו?', אומר לי 'עוד כמה שנים הוא 'מתהפך' עליך. אני לא מברך אותו'. אמרתי לו 'אני רוצה שתברך אותו'. אומר לי 'אתה רוצה שאברך?', מה שאתה אומר.. ברך אותו. עברו כמה שנים והתהפך עליי. בקיצור, באתי לאבא ואמרתי לו. אמר לי 'אמרתי לך לפני כמה שנים ואתה לא שמעת..'. הוא לא ראה את הפרצוף שלו ובכל זאת ידע. זה פעם ראשונה בחיים שאבא שלי אמר לי 'אנחנו נתפלל, אך רק עד 'דיני נפשות'. אם הוא יגיע ל'דיני נפשות', אז אני אטפל בכך. אם יהיה לך מצב של סכנת נפשות, אז אני אפעל'. בפעם הראשונה בחיים שמעתי שאבא שלי יכול לפעול.

הייתי יושב על ידו ואנשים קונים לו 'פתיחת ההיכל'. אני אומר לו 'אבא, פתיחת ההיכל', אומר לי 'מה רוצים ממני? מה הם רוצים ממני?', למה קונים לי? אמרתי לו 'רגע, מי הראש הישיבה? לא אתה?', אז קונים לראש הישיבה. היה אומר 'יש פה עוד אנשים. צריך לתת לעוד אנשים'. כשהוא היה עולה, הייתי שר לו 'ימים על ימי מלך תוסוף..', והיה אומר לי 'לא תשיר לי', ואני לא שמעתי לו ושרתי לו. הוא הגיע לאמצע בית המדרש ופתאום רואה אותו כועס עלי ואומר 'יותר אני לא עולה פה לתורה. אתה תפסיק לשיר?', ואז הוא

ישב במקום ובאתי ואמרתי 'מבקש מחילה, יותר לא אשיר לך. אבל 'רפא צירי' אני אשיר לך', אמר 'זה בסדר'.

כשישבנו פה 'שבעה' לפני 11 חודשים ובאו לפה אלפי אנשים, ואני שומע הרבה אנשים באים ושואלים את הרב בניהו אחי הגדול ראש הישיבה 'תגיד למה אבא שלך האריך ימים?'. זה היה כמעט שאלה של כולם, איך הוא הגיע לגיל 106? ואני יושב בצד וחושב 'אבא שלי לא עשה 'כושר', אבא שלי לא עשה 'ריצות' אבא שלי לא אכל דברים הכי טבעיים בעולם, והוא האריך ימים. אבל פשוט 'מי האיש החפץ חיים אוהב ימים לראות טוב'. הייתי מדבר איתו בדרך שקרה כך וכך בישיבה לפני עשרות שנים והוא היה דן אנשים לכך זכות כשבהחלט לא היה שייך לדון את אותו אדם לכך זכות, כי הוא עשה דברים לא טובים בישיבה והוא הזיק לישיבה. תמיד הוא היה דן לכך זכות ותמיד לראות טוב ותמיד הוא היה מסתכל טוב.

היה פעם איזו מישהו בישיבה שלקח איתו קבוצה מהישיבה ופשוט נעלמו מהישיבה. באתי לאחי הגדול בבוקר ואמרתי לו 'הרב, אין מי שילמד עם אבא בבוקר', אמר 'אל תדאג נשיג לו חברותא'. אמרתי 'גם בצהריים אין מי שילמד איתו וגם בלילה אבא לומד שעתיים', אמר הרב 'נשיג לו גם כן חברותא'. ואבא לא דיבר מילה על הבן אדם הזה. אחרי חצי שנה ראיתי את הבן אדם בא לפה אחרי שלפני חצי שנה הוא לקח את כולם וברח, ואבא מחייך אליו וצוחק אליו ומדבר איתו יפה ובכבוד ושום מילה לא מדבר עליו. אני רוצה לראות מישהו שירוקנו לו חצי מהישיבה ולא יקפיד. כלום, שום מילה. וכמה אבא נתן להם, ובכל זאת שום מילה לא דיבר.

היה פעם אחד שגנב לו הרבה דברים ונעלם. אמרו לו 'אבא בוא אולי תן עליו איזה מילה?', אמר 'אני לא מדבר עליו שום מילה'. אמרו 'אולי קללה?', אמר 'שום קללה. בזכותם אני מקבל אריכות ימים...'. אני ראיתי אולי קרוב לאלף פעם שביזו אותו. אני יכול להגיד שב-90%-99% מהמקרים הוא לא ענה בכלל. הוא לא ענה על ביזיונות שביזו אותו.

לפני 40 שנה הייתי יושב מאחוריו בביה"כ. ישב לידי מישהו שהייתה לו יד משותקת והוא היה קצת אדם עצבני. יום אחד הזזתי את הספסל ולא ידעתי שהוא מתעצבן שהזזתי לו את הספסל. וראיתי אותו מסתובב ולא הבנתי מה רוצה. עם היד המשותקת הוא נתן לי תנופה באמצע התפילה והוא שבר לי את האף לשניים במקום. לקח את המרפק שלו ואני הייתי בחור בגיל 19, 20, והסתובב עם כל הכוח, וכיוון לכיוון האף. ואני הייתי עומד בדיק בתפילת 'עמידה', והוא חיכה שאני אעמוד עמידה וכך הוא שבר לי את האף לשני חלקים. היה לי מזל שמהעזזע שנשבר האף לא נפלתי לרצפה. אותו רגע ידעתי שאם אני אחזיר לו והוא אדם נכה, אני עלול להרוג אותו. אז עצרתי את עצמי והלכתי למטבח. נכנס הבן של רבי אורי נורי ואומר לי, "אתה יודע מה קרה לאף שלך?" אמרתי לו, "לא". אומר לי שהאף שלי יצא ממש מהמקום. והוא אומר לי, "רגע, רגע, בוא אני אחזיר לך אותה למקום." ואכן החזיר לי את האף למקום. ובינתיים אבא שלי עומד בתור חזן ומתפלל. עכשיו אני רוצה לראות מישהו 'ראש ישיבה' שבא איזה מישהו שמתפלל שם ושובר לבן שלו את האף באמצע התפילה. מה תעשה?, אתה יכול להמשיך לכוון?, אך אבא המשיך רגיל וחצי שעה הוא מכוון. אחרי שסיים, בא למטבח ושאל 'איך אתה מרגיש?', אמרתי 'מרגיש בסדר'. ובנוסף, הוא לא בא ואמר עכשיו לאימא שלי בבית 'שמעת מה עשו לו?', שברו לו את האף. מאז ועד היום הוא לא דיבר על האיש הזה ועל מה שעשה. שום מילה.. לא קילל, ושום מילה הוא לא דיבר עליו, ואפילו הוא לא ניגש אליו. רבי אורי נורי נידה אותו לשלושים יום בגלל שהרים יד על תלמיד חכם, ושלושים יום לא הכניסו אותו ל'מקובלים'.

לפני 49 שנים למדתי בתלמוד תורה 'יקיר'. הייתי ילד 'הכי טוב', ויום אחד קראו לאבא שלי בגלל שהפרעתי בתלמוד תורה. אני זוכר איך אבא שלי מגיע וכל הרבנים- רבי דוד חמדני וכולם אומרים 'רבי שלום מגיע... רבי שלום הגיע...'. ואני רואה את כולם מרוגשים. לא ידעתי מי זה מור אבי, אך ראיתי שכולם רועדים ממנו. הכניסו אותו לחדר ולא יודע מה דיברו עליו. בקיצור, אמרו לי 'תלך עם אבא שלך' וסילקו אותי אותו יום. אתם מתארים איזה בושות זה. הבן שלך ביזה אותך. איך אתה תתנהג אליו? אבא שלי לא עשה כלום. בדרך כלל אבא שלי לא היה נותן ידיים, אך כאן לקח את היד שלו ונתן לי יד ואמר לי 'בוא איתי'. משכונת ה'בוכרים' עד החנות הוא לא דיבר איתי מילה. הוא לא אמר לי למה הפרעת? למה ביזית אותי? מה עשית בתלמוד תורה? 'שום מילה.. הוא לא הוכיח אותי. איך בכל זאת קיבלתי תוכחה?, כשאחותי עמליה נפטרה, הייתי ילד קטן ולא הלכנו ללוויה. אבל מאז שנפטרה ועד שאבא שלי חזר מהלוויה, אבא לא דיבר מילה למה השם לקח אותה? אבא היה צדיק יסוד עולם. הוא לא דיבר מילה, ולא ראיתי אותו בוכה ולא ראיתי אותו שהוא מראה לנו צער. עשה דברים לעילוי נשמתה, וזהו. שום מילה לא דיבר. אמרתי לעצמי שכנראה אבא שלי מחוסן ולא בוכה והוא חזק. תשמעו טוב- אבא צועד איתי ונותן לי יד, ואני מתפלל לעצמי 'אתה לא מוכיח אותי כל הדרך?', הסתכלתי לו בפנים, ואני רואה אותו כל הדרך הוא בוכה.. כשהוא חזר איתי מהתלמוד תורה, הוא בכה כל הדרך.. אז הבנתי בתור ילד קטן כך- כשאחותך נפטרה, כבר אין מה לבכות כי היא נפטרה. אבל אתה חי ואתה מפריע בתלמוד תורה, חבל עליך! אז אני בוכה עליך עכשיו! הוא לא דיבר איתי מילה. היום, כשילד של מישהו עושה משהו, ישר זה צעקות..

היינו פה ב'מקובלים' הרבה ילדים וברוך השם עשינו פה הרבה בלגן. מעולם לא קיבלתי הערה. רבי שלום רפאלי היה צדיק והיה אומר 'אתם מתפללים, ויש שכנים למטה' והיינו מפריעים אז לשכנים 'כל אבא שייקח את הילד שלו על ידו'. הייתי בגיל קטן ורצתי אל אבא, והיה לוקח אותי ומכניס אותי מתחת לסטנדר מעץ במשך שעה וחצי. ואם הייתי מצליח לברוח לו, אז ברחתי. והוא לא העיר לי. למה אנחנו אוהבים כ"כ את הרב שרעבי?, 42 שנה הרב לא העיר לנו אלא הרב רק חייך אלינו. כל יום היינו מקבלים 'לירה', והרב מסתכל עלינו שמח. כשהיינו בתור ילדים נכנסים, היה אומר למשל 'מאיר הגיע', היה מפסיק את השיעור של 'קבלה'. וסה"כ הייתי בגיל חמש. יום אחד אבא אומר לי 'תשמע, הרב שרעבי צריך לעלות ואין מי שילווח אותו. תעלה איתו. ראית אדמו"ר שילד בגיל 12 ילווח אותו?', ובאיזה ענווה הרב יוצא ותופס בידי והולך איתי ומדבר איתי כאילו אני חבר שלו. כזו ענווה.

הייתי פעם באיזה אירוע ומור אבי הגיע, והיה איזה בן אדם שם שכנראה חשב שלאבא שלי יש משהו נגדו. הוא ביזה אותו בפני כולם. אם לא היה לי את הכבוד של אבא שלי, הייתי שובר לו את כל העצמות במקום כי ממש התבזיתי בשבילו. אבל היה לי כבוד לאבא שלי ושתקתי. החזרתי אותו לבית. זה היה יום חמישי. ביום שישי אני לומד ב'חדר הזהרה', ואבא דופק לי בדלת. מה קרה?, הוא רוצה לדעת את השם של האימא של זה ששפך לו את הדם. ומה עשה? הוא לקח 10 אנשים מניין וביקש 'תתפלל על זה שביזה אותי שיחזרו ליבו לטובה..'. ומי זה האיש הזה? סה"כ אברך בגיל 40, ואתה בגיל 70 80 והוא ביזה אותך. הוא צריך 'מניין' שהוא לא יינזק.

אך לא כך חשב אבא. אלא חשב 'אם הוא כעס עליי, אז אולי עשיתי לו משהו?'. הוא לא מסתכל שביזו אותו לפני 200, 300 איש. הוא מתחיל לצחוק בכניסה למשרד ושואל אותי 'למה הוא כועס עלי? תסביר לי למה הוא כועס? מה עשיתי לו? אולי פגעתי בו במשהו?'.

אחד הילדים של אחי הרב הלך לבית של מור אבי ומרת אימי. אז האימא זכרונה לברכה ביקשה שיכין לה קפה. ואמרה 'תכין לאבא תה'. הצדיק הזה ברוך השם לא ידע איפה הסוכר ואיפה המלח, וחשב שהמלח זה סוכר והוא שם להם מלח ועשה לאימא שלי קפה עם מלח ולאבא שלי תה עם מלח. אבא לגם מהתה ולא דיבר איתו מילה. אז האימא צועקת לו מהחדר השני 'הרב פלוני, אתה יודע ששמת בקפה מלח?', היא אומרת 'לא בשבילי', אלא תדאג שסבא לא ישתה את התה'. היא לא דאגה לעצמה שהיא לא תשתה את זה אבל היא פחדה על אבא שלי שכבר שתה חצי כוס עם מלח ולא דיבר מילה.

אני רוצה לסיים בזה שאבא היה איש שהכל בו ולא סתם הוא זכה. אבל אחד הדברים שהיה לו ואין את זה בדור, זה נושא של 'תפילה'. תמיד כשהייתי בא ומספר לו דברים, היה אומר 'התפללת? אז איך יהיה לך ישועות? צריך להתפלל'. ואבא היה לוקח מניינים, מאות ואלפים של מניינים והיה מתפלל על עם ישראל. ואני חושב שזה המסר שצריך לצאת מפה- כל מי ששומע אותי בכל רחבי העולם- לא רק ללמוד תורה, שתורה היא הכי חשובה בעולם ואין חולק על כך. אבל כמו שאומר הרמב"ן, שמשה רבנו לא יצא לו הגמגום, כי הוא לא ביקש. בלי לבקש לא מקבלים! אנחנו במצב של מלחמה ועשרות אלפי חיילים בסכנת נפשות, מאות אלפים של חולים במחלות. איך יהיה רפואה אם 'עולם התורה' שזה הכוח וזה העוצמה של עם ישראל, הוא לא יתפלל. נצא פה כולנו עם מסר- 'לוותר', והמסר השני מאבא שלי זה- 'לוותר', והמסר השלישי מאבא שלי- 'לוותר'. אבל לא רק ב'ישיבה', אלא העיקר בבית מול האישה, והעיקר זה האישה מול בעלה. שיהיה כבוד בתוך הבתים, אהבה ואחוזה שלום ורעות. בעזרת השם יתברך זכותו יגן בעדינו.

פ"א קצ"ב - אומרת המשנה, 'היום קצר והמלאכה מרובה, והפועלים עצלים, בעל הבית דוחק'. האדם מטבעו עצל ואוהב לדחות את המלאכות. כשיש לו עבודת השם, הוא אומר 'לא עכשיו, יש עוד זמן'. כי היצר הרע אומר לו 'יש לך עוד הרבה זמן לחיות... מדוע אתה ממנהר לטרוח עכשיו?', תעשה מה שליבך חפץ- תאכל, תשתה, תטייל, ותהנה מכל מה שיש לעולם להציע לך. ואחר כך שב ותלמד ותעשה מעשים טובים'. וממשיך ואומר לו 'הרי אורך חיך לכל הפחות 70 שנה, וכל שנה 365 ימים. כשתכפיל אותם ב-70 שנה, יוצא למעלה מ-25,000 ימים. כעת תכפיל את הימים ב-24 שעות ותמצא למעלה מ-600,000 שעות שיש לך, אז מה אתה ממנהר???'. אבל צריך לדעת שכל זה עצת יצר הרע. כל המִשְנָה הזאת שמזהירה אותנו 'היום קצר' זה על חיי העולם הזה הקצרים. 'המלאכה מרובה'- אל תסתכל על זמן החיים אלא תסתכל על התורה והמעשים ותראה כמה ארוכים הם. ואיך תספיק ללמוד את הכל???

עני אחד היה מסתובב בעיירות ומקבץ נדבות. אחרי זמן התאושש לאט לאט ואסף ואסף, ורואה שיש לו אוצרות של מטבעות קטנים. בינתיים שיפץ את הבית והוא ממשיך מעט לאסוף כסף. עכשיו הוא יושב בנחת והיה מתגאה כאילו שהוא נהייה מיליונר. אמר לו חברו 'מה אתה כל כך מתגאה?', בוא אני אפרוט לך את כל המטבעות ותראה שזה סך הכל כלום'. ככה גם אדם חושב וחושב שיש לו הרבה, אך זה לא באמת כך. וגם אדם חושב שזה נשאר לו כל מה שיש לו, אך ברגע אחד הקדוש ברוך הוא מאבד את הכל. וגם אדם אומר 'יש לי זמן', אך מאיפה אתה יודע מה הזמן?, אי אפשר לדעת. שתמיד השם יאריך ימינו בטוב אבל אי אפשר לדעת שום דבר.

היה רב שגר ב'תלפיות', ושמו ר' אברהם הכהן, הוא חיבר ספר '**מילל לאברהם**', וראש הישיבה היה מביא אותו מדי פעם ל'פורת יוסף' לתת מוסר. באחד הפעמים הוא אמר 'פעם באו שני אנשים לפני החכם, והיו מתווכחים על איזו קרקע מסוימת. זה אומר זה שלי וכן השני. החכם שמע את שניהם, ואז אמר 'עכשיו אני רוצה לשמוע את הקרקע מה היא אומרת?'. הוריד את הראש שלו לקרקע, ואמר להם 'הקרקע אומרת ששניכם שייכים לה!'

אגרות אמתחלות - הגמרא ב'בבא מציעא' מספרת על 'תנורו של עקנאי'. זהו תנור שבנוי מחוליות חוליות, ונתנו חול בין חוליה לחוליה. נחלקו ר' אליעזר וחכמים. ר' אליעזר מטהר, וחכמים מטמאים. עד שאמר ר' אליעזר 'אם הלכה כמותי, עץ החרוב יוכיח', וקפץ העץ מאה אמה.. אמרו לו חכמים 'לא מביאים ראיה מן העץ'. אמר להם 'אם הלכה כמותי, אמת המים תוכיח', וחזרה אמת המים לאחוריה מאה אמה. אמרו לו 'לא מביאים ראיה מאמת המים'. אמר להם 'אם הלכה כמותי, כותלי בית המדרש יוכיחו', ונפלו. גער בהם ר' יהושע 'אם אנחנו מתווכחים בהלכה, אתם מה לכם?', ועמדו מיד הכתלים. לא זקפו ולא המשיכו לרדת הכתלים, כדי לכבד את החכמים. בסוף אמר 'אם הלכה כמותי, תצא בת קול מן השמים'. יצאה בת קול ואמרה 'מה לכם אצל ר' אליעזר? הלכה כמותו בכל מקום'. אמרו לה החכמים 'לא בשמיים היא!', אמרו 'ריבונו של עולם, אתה נתת לנו תורה, ואנחנו קובעים את ההלכה. אמרו לו לר' אליעזר 'אם אתה לא מקבל מה שאנחנו אומרים לך, נגדה אותך'. בסוף לא קיבל, ונידו אותו. אמרו 'מי ילך ויודיעו?', אמר להם ר' עקיבא 'אני אלך', כי אם ילך אדם שאינו הגון, מחריב הוא את העולם. מה עשה ר' עקיבא?, לבש והתעטף שחורים, ישב לפניו בריחוק ארבע אמות. אמר לו ר' אליעזר 'עקיבא, מה יום מיומים?', ענה לו 'רבי, כמדומני שחברים בדלים ממך'. אף הוא קרע בגדיו וחלץ מנעליו וישב על גבי הקרקע. זלגו עיניו דמעות. ובאותו רגע לקה העולם- שליש בזיתים, שליש בחיטה, ושליש בשעורים. ובאותו יום, כל מקום שנתן עיניו ר' אליעזר, היה נשרף. היה בא רבן גמליאל בספינה, ועמד נחשול שבים לטבעו. אמר 'כמדומה אני שאין זה אלא בגלל ר' אליעזר בן הורקנוס. ריבונו של עולם, לא לכבודי עשיתי, ולא לכבוד בית אבא, אלא לכבודך, שלא ירבו מחלוקות', ומיד נח הים. רואים, שכל זה קרה במחלוקת לשם שמים של תורה. אך אם אדם עושה חס ושלום מחלוקת של דברים בטלים, השם יעזור... 'אימא שלום' היא אשתו של רבי אליעזר והיא אחותו של רבן גמליאל. כל יום לא הייתה נותנת לו ליפול על פניו כי פחדה על אח שלה. פעם אחת טעתה בחישוב של ראש חודש והתחלף לה בין חודש מלא לחסר, ואותו יום נפל ר' אליעזר על פניו, ורבן גמליאל נפטר.

ח"א פ"א - דורשי רשומות אמרו, 'סיון' ראשי תיבות- '**סוף ייסורין ותחילת ניסים**', ובעזרת השם שיהיה כך לכל עם ישראל, כי אין כוח יותר לייסורים, ואנחנו רוצים ניסים גדולים וישועות גדולות. הצירוף של חודש 'סיון' זה- 'יוהה' וזה יוצא מראשי תיבות של הפס'- 'יתדותיו ולצלע המשכן השנית', אותיות 'י' ו-'ה' הם זכרים, ושני ההי"ן נקבות, ובחודש 'סיון' מופרדים הזכרים מן הנקבות והכוח הרוחני עובד על ידי הקדושה. הקדוש ברוך הוא ציווה ששלושה ימים לפני מעמד הר סיני לפרוש מן האישה, ואז יש קדושה המסוגלת לקבלת התורה. כל זה כי עכשיו צריך להתחבר לאישה הרוחנית שהיא התורה הקדושה והיא הכלה.

אני הייתי שכן של רבי יוסף כהן שהיה אב בית דין גדול מקודש של ירושלים, והוא האבא ר' דוד ראש ישיבת 'חברון'. היה אומר מה שאמר רבי איסר זלמן מליץ, שב'שבועות' דנים את האדם על כל הניסיונות וכל הבעיות שלו ברוחניות, כלומר כמה יזכה ללמוד תורה עם כל הניסיונות. רבי ברוך ממעז'בוז היה אומר 'בשבילי' חג השבועות יותר גדול מראש השנה. למה? כי בראש השנה דנים את האדם מבחינה גשמית, מה יהיה עם הפרנסה? מה יהיה עם הבריאות? אך ב'שבועות' דנים את האדם מבחינה 'רוחנית', מה יהיה עם הרוחניות שלו? כמה יזכה ללמוד תורה? והרוחניות זה העיקר'.

לכן, לעתיד מביא הקדוש ברוך הוא את 'הר סיני' ל'ירושלים', ומלביש אותו ב'הר המוריה' ובונה עליו את 'בית המקדש', ובית המקדש אומר שירה וכל ההרים עונים אחריו. למה דווקא צריך להיות בית המקדש על 'הר סיני?', כי 'הר סיני' מסמל את ה'תורה', והבסיס של 'בית המקדש' ושל כל דבר, זה תורה שניתנה ב'הר סיני'. ובלי זה אין כלום. לכן חודש 'סיון' מזלו 'תאומים', וזה רמז למשה ואהרן ששניהם שקולים כאחד והתורה ניתנה על ידם. איך אומר הזוהר הקדוש? מה זה 'תאומים'? - תורה שבכתב, ותורה שבעל פה, שאת שניהם קיבלנו במעמד הר סיני. לא תחשוב שרק תורה שבכתב. אלא שבכתב ושבעל פה, 'שני לוחות', 'שני תאומים'. וזה מה שעם ישראל נקראו 'יונתי תמתי', 'אל תקרי תמתי', אלא תאומתי, 'קודשא בריך הוא וישראל ואורייתא חד', כמו תאומים, שאם אחד חש בראשו, השני מרגיש. לכן הקדוש ברוך הוא אומר 'עמו אנוכי בצרה', כלומר, כשהוא חש בבעיה, ונמצא איתנו.

במדרש כתוב, למה התורה ניתנה במזל 'תאומים'? - אם אומרים אומות העולם 'אם היה לנו את התורה, היינו מקיימים אותה. אבל לא קיבלנו'. מה עונים להם? - 'יכולתם להתגייר ולהתחבר איתנו, כמו יעקב ועשו שהם 'תאומים'. ובכלל הקדוש ברוך הוא סיבב אצל כל אומות העולם ואמר להם 'תיקחו את התורה', והם לא באו לקחת את התורה.

איך זוכים לתורה? כתוב במדרש 'תנחומא' - למה החומש שלנו פותח בפסוק 'במדבר סיני?', מכאן אמרו רבותינו - בשלושה דברים ניתנה התורה - באש, במים, ובמדבר. וכמו שאלו הדברים 'חינם' לעולם - אש, מים, ומדבר הם בחינם, גם ה'תורה' חינם לכל באי עולם. ואומר המדרש - 'מִדְבָּר' רומז שאדם צריך לעשות עצמו הפקר כמִדְבָּר, ורק ככה יכול לקנות תורה. 'במדבר סיני' - שאדם צריך לעשות את עצמו כמדבר כהפקר, ואז זוכה ל'סיני' שזה ה'תורה'. היה אומר ראש הישיבה, ששלושה דברים האלה 'אש', מים, מדבר' מסמלים שלושה דברים שבהם קונים את התורה. 'אש' מסמלת שאדם צריך ללמוד תורה באש, בחום, בהתלהבות וחשק. 'מים' זה סמל של הענווה כי המים הולכים למקום מְדָרוֹן, וככה אדם יכול ללמוד תורה. 'מִדְבָּר' מסמל את הרצון של הקדוש ברוך הוא שאדם יפקיר את עצמו לתורה, את כל רכושו, ושהכל יהיו דשין בו, וימחל על כבודו, וידע לו שככה יכול לזכות לתורה.

'זכרתי לך חסד נעוריך, לכתך אחריי במדבר' - לא יום ולא יומיים, אלא 40 שנה עם ישראל רצים אחרי הקדוש ברוך הוא במדבר, 'נחש שרף ועקרב וצימאון אשר אין מים', ובזכות המסירות נפש הזאת זוכים להתגבר על כל המשטנים.

היה אומר לנו מורינו חכם בן ציון ע"ה, שהוא מוכן לסבול במשך עשרים שנה סבל הכי קשה בעולם, רק כדי שהוא יזכה להיות תלמיד חכם. היה אומר שהוא חושב שהסבל הכי קשה זה להיות באוניה מלאה בדגים מסריחים. וכל רגע מקיאים, ואי אפשר לסבול את זה. והוא מוכן לסבול את זה עשרים שנה! רק שהוא יזכה להיות תלמיד חכם. כל זה הוא אמר כדי להסביר מה זה תלמיד חכם שיועד לעיין 'לאסוקי' שמעתתא אליבא להלכתא'. חכם בן ציון היה המעיין הכי חריף שיש. והוא היה אומר 'לא ראיתי תורה כמו של הרש"ש, העיין וההבנה הזאת. השערות עומדות לי ונושרות כשאני לומד את הרש"ש'. והיה עוד אומר לנו, שכל מי שהוא תלמיד חכם, זה כתוב לו על המצח, ואחרי 120 שנה הוא עולה לבית דין של מעלה, ושם לא לכל מקום אפשר להיכנס. אבל מי שיש לו על המצח 'תלמיד חכם', כל הדלתות נפתחות לפניו. לא 'צדיק', אלא 'תלמיד חכם' שאין למעלה ממנו. צריך להיות גם צדיק, אבל העיקר זה 'תלמיד חכם'. אם הוא לא תלמיד ורק צדיק, זה טוב, אבל לא כל מקום יפתחו לו שם.

הכל תלוי איך שהאדם מכין את עצמו ועושה עצמו כלי ראוי לקבל את התורה. כל אחד יש לו את הכוחות שלו ואת הכישרון שלו, והעיקר שירצה ללמוד, ואז יתקיים בו 'לפני מי אתם מיטהרים, ומי מטהר אתכם', 'מי' בגימטריא חמישים, היא הבינה העליונה שמטהרת כל אחד ואחד מאיתנו שרוצה להיות כלי ראוי לקבל את התורה בחג ה'שבועות'.

כמו שאומר ה'חפץ חיים', אדם שרוצה לבשל את הבשר, צריך קודם להפשיר את הבשר. כי כל עוד זה 'קרח' אי אפשר לבשל אותו. למשל, בא אחד ומוכר שמן, הביא איתו חביות גדולות ויש לו שמן לכל השכונה. אך תלוי, כל אחד איזה כלי הוא מביא? מי שהביא בקבוק, יקבל בקבוק, הביא חבית, יקבל חבית, כל אחד לפי הכלי שלו. אותו הדבר, הקדוש ברוך הוא רוצה להעמיס שפע, אך השאלה מה האדם יכול לקבל ואיזה כלים הוא הכין?

מספרים על יהודי אחד שעלה לארץ עם המשפחה שלו. כשהגיע לארץ הקודש, מיד נשכב על העפר ונישק את אדמת ארץ ישראל. לאחר מכן פגש ברוכל שמוכר רימונים. שמחו בני השפחה לאכול מפריה של א"י. קנה רימון אחד ופתח אותו. את תוכו זרק ואילו את הקליפה אכל. חשב שזה כמו שאר הפירות, אבוקדו, משמש, זיתים, אפרסק, שבהם את הגרעין זורקים ואת החלק החיצוני אוכלים. כל בני המשפחה היו מתאפקים לדבר לא טוב על פירות א"י למרות שהקליפה של הרימון לא הייתה טעימה להם. לבסוף נתגלה להם, שצריך לדעת איך לאכול את פירות א"י, וכל פרי יש דרך לאכולה. גם אנחנו נכנסים עכשיו לזמנים גדולים של 'מתן תורה'. צריך לדעת איך לנהוג בזמנים אלו. יש שחושבים שהעיקר זה מאכלי חלב ואוכל, במקום לחשוב שהעיקר זה התורה - 'הפלה'. האכילה היא רק כדי שיהיה כח לעבוד את השם, אך המטרה היא הרוחניות והמצוות. שלא נהיה כמו אותו אחד שזרק את פְּנים הרימון ואכל את הקליפה ונהיה לו מר ויבש בפה..

תורה מהפכת את הטבע - לחג ה'שבועות' אין תאריך. התורה לא אומרת בו תאריך, אלא 50 יום אחרי חג ה'פסח'. וזה בכונה כדי ללמד אותנו שיום המיוחד לקבלת התורה זה כל יום! כלומר, כל יום זה 'קבלת התורה'.

הדבר הראשון זה להתבונן ולדעת שביום גדול זה הראנו הקדוש ברוך הוא את אהבתו הגדולה בכך שנתן לנו 'תורה' שהיא 'חמדה גנוזה תתקע"ד דורות קודם שנברא העולם'. ונתן לנו אותה הקדוש ברוך הוא והוציאנו מעבדות לחירות ומשעבוד לגאולה. כל זה בשביל ה'חתונה הגדולה' שזה 'חג השבועות', שזה יום החתונה הגדולה, הזיווג בין החתן עם הכלה 'ביום חתונתו וביום שמחת ליבו'.

'יום חתונתו' זה מעמד הר סיני. 'שמחת ליבו' זה 'מתן תורה'. כשהגענו להר סיני, פסקה זוהמתן של ישראל. וזה ה'אירוסין'. אבל 'יום שמחת ליבו', זה יום הקדוש 'יום מתן תורה', שהקדוש ברוך הוא ירד על הר סיני לתת לנו 'תורת אמת'. יש דבר כזה בעולם?, איזו זכות גדולה שזכינו מן השמיים שנותנים לנו את התורה הקדושה. זה יום שאין כמותו בעולם. איזה מעמד נפלא. 'אירוסין' ו'קידושין' אפשר לעשות על ידי שליח, אבל נישואין אי אפשר ע"י שליח. למשל, אם החתן לא פה והכלה נמצאת פה, הוא יכול למנות שליח ולומר לו 'תהיה שליח שלי ותקדש לי אישה', והשליח אומר לה 'הרי את מקודשת בטבעת זו לפלוני בן פלוני כדת משה וישראל', וזה 'תופס' והיא מקודשת והיא אשת איש. אבל 'נישואין' אי אפשר על ידי שליח. ולכן גם ב'מתן תורה' זה רק הקדוש ברוך הוא בא וירד על הר סיני, והוא נשא אותנו כמו אצל 'חתן וכלה'. ממש ככה. זה פלא פלאות כמה 'אהבה גדולה אהבת אותנו ורצית בנו ורוממתנו מכל הלשונות, וקידשתנו במצוותיך'. ואז הקדוש ברוך הוא הרים את 'הר סיני' באוויר, ואמר להם לעם ישראל 'אם אתם מקבלים את התורה, מוטב. ואם לאו, שם תהיה קבורתכם'. אבל מה עשה עם ישראל? אמרו 'בטח, נעשה ונשמע'. אנחנו בחרנו בך, ואוהבים אותך'. ואז ההר הזה נהפך להיות כמו קריסטלים והכל האיר, ופתח הקדוש ברוך הוא את כל השמיים, והיו רואים עמ"ל למעלה את כל 'שבעה רקיעים'. הם היו עומדים באוויר, ופתח להם גם שבעה ארצות 'למטה', והיו רואים הכל למטה ולמעלה. היו רואים איך שכולם רוקדים- 'עליונים שישו, תחתונים עלזו', וכל זה היה בקבלת התורה. עם ישראל מקבל את התורה, וזה שמחה גדולה.

היה פלא איך הקדוש ברוך הוא אומר להם 'אם אתם מקבלים את התורה מוטב, ואם לאו, שם תהיה קבורתכם?' זה לא מובן. תאר לך שיש חתונה מפורסמת וגדולה של שני נסיכים, נסיך ונסיכה, וכל העולם רוצה לראות את החתונה הזאת. הכינו ארמונות ואולמות מפוארים. באים כולם לחתונה, והחתן והכלה מאוד אוהבים אחד את השני. בא החתן והביא איתו אקדח, ולפני שמתחיל לישא אותה לאישה, נותן לה אקדח על הראש ואומר 'תשמעי', את מוכנה להתחתן איתי או לא?.. היא עונה לו 'מה??', אדוני, בשביל מה כל המעמד הזה??, בטח שאני מוכנה.. למה יעשה ככה החתן הזה? זה משונה.. אבל ככה עשה איתנו הקדוש ברוך הוא- העלה את ההר מעלינו ואמר 'אתם מוכנים או לא?', ענינו 'אדוני, בטח מוכנים'. למה כל ההכנה הזאת?, באנו כבר באחד ב'סיני' ועושים את כל מה שצריך עם משה רבנו, וכולנו רוצים אותך, בחרנו בך, אמרנו 'נעשה ונשמע'.. אלא, כל זה עושה הקדוש ברוך הוא לטובתנו. חוכמה נפלאה. ומה החוכמה?, אתם יודעים, אדם שלקח אישה בכוח, ואם אח"כ לא מצאה חן בעיניו- 'לא יוכל לשלחה כל ימיו'. הקדוש ברוך הוא אומר- אלה, עוד יומיים יבואו ויעשו בלגן ויעברו על התורה. איך אני אעבוד איתם? לא רוצה להוציא אותם. לכן, מה הוא עושה הקדוש ברוך הוא?, לוקח אותם בכוח, כדי שמחר אומרים לו 'אתה לא יכול לגרש אותנו..'. פלא פלאות.

אנחנו אומרים 'ישמחו השמיים ותגל הארץ'- כולם שמחים וכל הבריאה שמחה. אמר להם 'אם ישראל מקבלים את התורה, מה טוב. ואם לאו, הופך את העולם לתוהו ובוהו'. יש יצר טוב ויש יצר הרע. והקב"ה 'כפה' עלינו לעבוד את השם יתברך, כי יצר הרע מפתה. ומה כתוב עליו?- אם פגע בך מנוול זה, משכחו לבית המדרש. אם אבן הוא, 'נימוח', 'ברזל', מתפוצץ. לכאורה צריך להגיד הפוך- 'אבן', מתפוצץ. 'ברזל' נימוח. אלא, נרמז כאן שה'תורה' יכולה לשנות את האדם ולהפוך טבעו.

מה זה 'עצרת?', בדרך כלל החג 'עוצר' את האדם ממלאכה. פה ה'עצרת' שלנו היא מפיון ה'תורה', ש'עוצרת' את האדם ממידות רעות. 'בראתי יצר הרע, בראתי לו תורה תבלין'. התורה היא מהפכת את הבן אדם ואת הטבע- מידות רעות למידות טובות. זה העניין. והעיקר, שעכשיו נכין את עצמנו עם המידות הטובות להיות כלים ראויים לקבלת השכינה, ולדעת איך לכבד אחד את השני כמו שכתוב '**ויחן שם ישראל נגד ההר**', ואומר רש"י- 'בלב אחד כאיש אחד', לא לפגוע באף יהודי ולא הוב כל יהודי ויהודי בחשק ממש, ולכבד אותו, ואז יהיה ישועה גדולה. מעשה שהיה ביהודי אחד שהיה דורש לאיזה קבוצה. פעמיים בשנה היו אוספים קבוצת הורים שהילדים שלהם בעלי מומים וחולים בעייתיים, ומביאים דרשנים יפים ותזמורות ועושים 'יום ק"ף' עם דרשנים טובים שייתנו להם הדרכה איך לסבול את הכאב שהם חווים ביום יום. אחד הדרשנים לא יכל להגיע וראה את חברו ואמר לו 'תעשה טובה, תלך היום ותדרוש במקומי'. אתה צריך לדרוש שעתיים, ובאמצע הדרשה יש תזמורת שמלווה אותך'. אמר לו 'אני לא יכול. אני לא הכנתי את עצמי לכך'. אמר לו 'תלך ותדרוש במקומי, תעשה לי טובה. אני לא יכול ללכת כי יש לי איזה עניין דחוף שצריך לטפל בו'. אמר 'אני לא יכול, אני לא יודע לדבר אליהם. אני מדבר לילדים ואני לא יודע לדבר לאנשים מבוגרים'. בסוף לא היה ברירה, והלך. אמרו לו שם 'תראה, אנחנו מלווים אותך עם שירה וזמרה, ואתה צריך לדבר אל ההורים ולגרום לכך שיהיה להם נחת ושמחה ושלא ייקחו את זה קשה'. הוא דיבר אליהם שעתיים ודווקא יצאו לו מהשמיים דיבורים יפים מאוד וקהל שמח מאוד. נגמר היום וכל אחד פנה לביתו. נשאר שם איזה אבא עם איזה ילד על כיסא גלגלים עם פנים מעוותות. אמר לו 'אני רוצה לדבר איתך. אתה זוכר אותי?', אמר לו 'עכשיו כשאני מסתכל עליך נזכרתי.. למדנו ביחד'. אמר 'אני צריך ממך עזרה'. אמר הדרשן 'מה אתה צריך?', אמר האיש 'אמר לי, למה יצא בן כזה?', כי פגעתי במישהו מהכיתה ואני לא זוכר את זה. אתה יכול לעזור לי?', אמר לו 'מי אמר לך זאת?', אמר 'הלכנו לאיזה רב אחד, שבירך את כל החברים, ולי לא נתן ברכה ואמר 'אתה פגעת באיזה מישהו, לך תבקש ממנו מחילה, והכל יסתדר לך'. וכבר כמה אמרו לי את זה, ולכן אני רוצה לברר מי זה. אתה יכול לעזור לי?', אמר לו 'כן, עכשיו אני נזכר שהיה איזה בחור אחד אצלנו שהפנים שלו היו מתעוותות ובלי שליטה היה קופץ.. ואתה רק היית עובר על ידו והיית מחקה אותו ולא היית נותן לו מנוחה והיית ממרמר אותו'. אמר לו 'אתה צודק. איפה הוא גר?', אמר לו 'בוא איתי'. הלכו ביחד לבית שלו. רק ראה אותו, מיד אמר 'לא מוחל לך!'. הביא האיש את הבן שלו ואמר 'תראה', אמרו לי שרק אם אתה תמחל לי, הוא יהיה בריא', והתחיל לדבר והתחיל ולבכות ולבכות. לבסוף אמר לו 'אתה יודע מה?', 'לשם יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה, מקבל עליי למחול לך, ושהבן הזה יהיה בריא!'. לא עבר שבוע, והבן נהייה בריא לגמרי כאחד האדם!! תראו מה זה עשה הקפדה של אדם. כמה צריך להיזהר בזה ולא ללעוג, ולא להלבין פנים.

לע"נ - סלים בן רחל, הרב שלום אהרון בן רחל, חכם שלום הכהן בן תפחה מלכה, הרב שמעון בן חביבה, הרבנית שולמית רחל בת מזל, יעל טוהר בת נוגה, שאול בן רחל ופורטונה בת רבקה, מורד בן פרידה, וקי יצחק בן פרידה, נוהם עליזה בת אסתר, רחל בת גרו, פרידה פירדוס בת נוהם עליזה, יוסף בן שמחה יונוג הנון- אודליה בת אסתר, מיכל מרים בת לימור, משה חיים בן סמלה אסתר, יעקב ישראל בן שושנה, יניב בן שושנה, ורד בת בתיה בריאות נוחת ל - דוד בן זוהרה, נחמן בן רינה, רבקה בת בסנדה, וקי בן סמלה אסתר, שושנה בת רבקה, סמלה אסתר בת נוהם עליזה, ישראל הרצל בן ביה, אברהם בן לינדה, רינת שרה בת שושנה, רחלי בת רינת שרה, שמואל בן רינת שרה, אבישי בן שולמית **וש"ק- משה בן בלה, עשון בן רוינת ברכה, מירי בת סוזן, שי שלמה בן חנה, רפאל נתנאל בן מלי, שרה בת חנה, רינת שרה בת שושנה, מרדכי בן סמלה אסתר, אסתר בת בתיה, מאיר הראל בן יונה**

מצווה אהפיל. האסונוין אהקשיל אקבל את העליון או אסייע ואחמאק בהפצתו ופנה לאלפון - 052-6126053